

Национален форум за преход към сетълмент T+1





Васил Големански

Председател на КФН,
Председател на Националния форум за
преход към сетълмент T+1

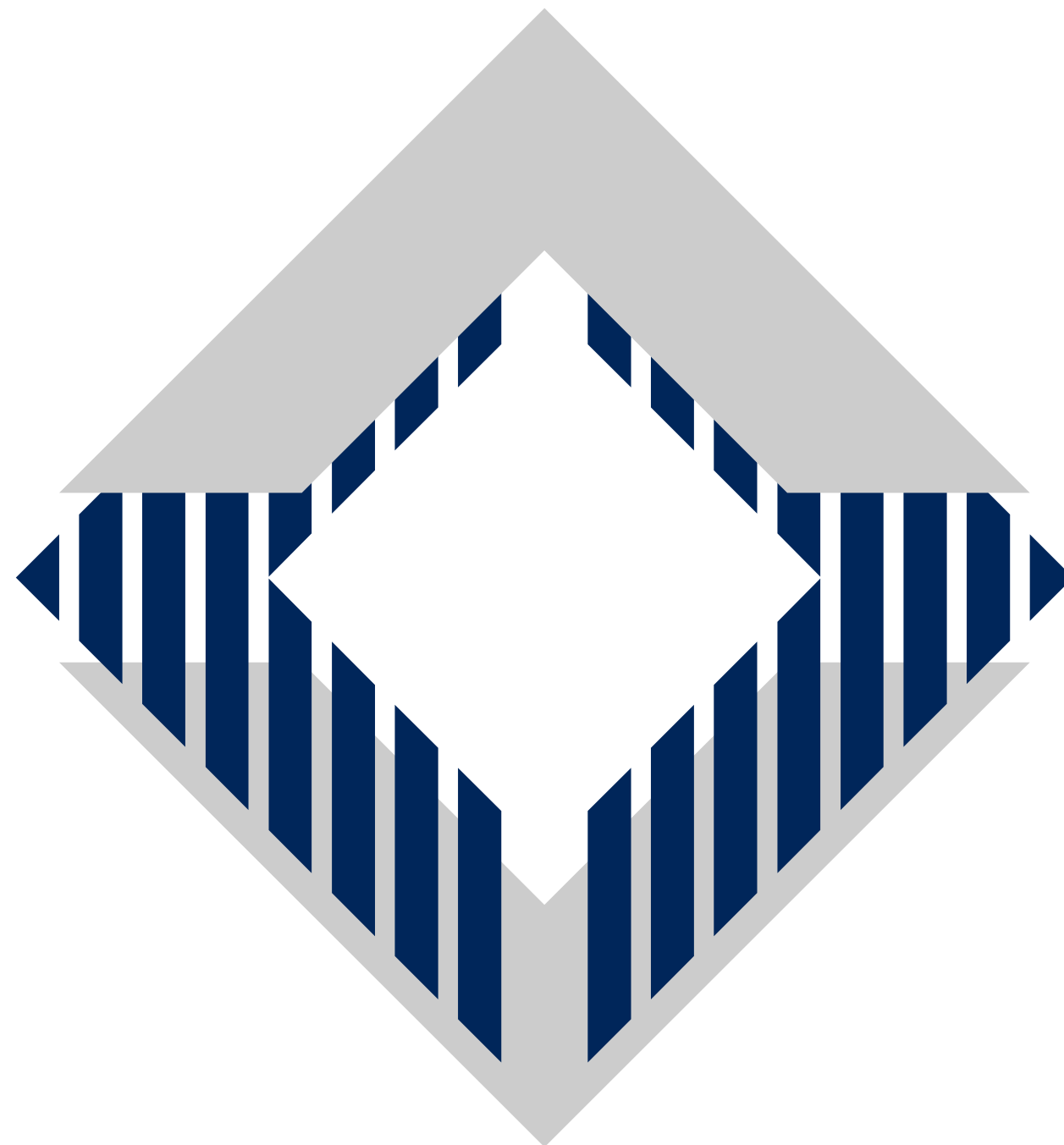


**От информираност към
оперативна готовност**

Деятност на Форумта

Цели

Националният форум беше създаден с цел да подпомогне организираната подготовка на българския пазар за прехода към сетълмент цикъл T+1 и да осигури структурирана рамка за сътрудничество между пазарните участници, инфраструктурите и компетентните органи. Форумът е платформа за директен диалог между всички заинтересовани страни.



Роля

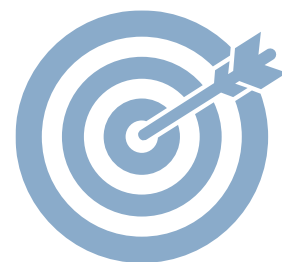
От създаването си до момента Форумът се фокусира върху разпространението на европейски насоки, адаптирането на материали на български език, подготовката на информационни бюлетини, разработката на инструмент за оценка на пазарната готовност, както и участието в релевантни европейски работни формати и проучвания.

Участие в европейски проучвания

Пазарните участници регулярно са приканвани да участват в проучвания, провеждани от ЕОЦКП, Индустриалния комитет по T+1 на ЕС и други европейски организации. Тези инициативи не се провеждат единствено с цел събиране на информация. Техните резултати често се използват за:



Идентифициране на оперативни предизвикателства на европейските пазари



Оценка на ефективността на съществуващите пазарни практики



Определяне на приоритети за бъдещи политики



Обосноваване на последващи надзорни или законодателни действия

Акценти

Без активно участие в общоевропейските проучвания, за по-малките пазари съществува реален риск някои от разглежданите решения да се окажат оперативно неприложими или непропорционални спрямо обема на сделките и структурата на пазара.

Сред темите, които текущо получават все по-голямо внимание, са:



Ефективност на сетълмента, срокове за извършване на разпределения и потвърждения, анализ на причините за неуспешен сетълмент



Сроковете за изпращане на сетълмент инструкции към системите за сетълмент на ценни книжа (SSS) и използването на международни стандарти и стандартизирани съобщения



Въвеждане на частичен сетълмент, функционалности за задържане и освобождаване на инструкции, автоматично обезпечаване чрез ценни книжа и сетълмент в реално време/на партиди



Механизми за защита на купувача и автоматизацията при обработката на корпоративни събития

АКТИВНИ ПРОУЧВАНИЯ



1

Проучване на Индустриалния комитет на ЕС по T+1 (EU T+1 Industry Committee)*:

[ВКЛЮЧЕТЕ СЕ ТУК](#)

2

Допълващо проучване на националните компетентни органи относно готовността на национално равнище*:

[ВКЛЮЧЕТЕ СЕ ТУК](#)

3

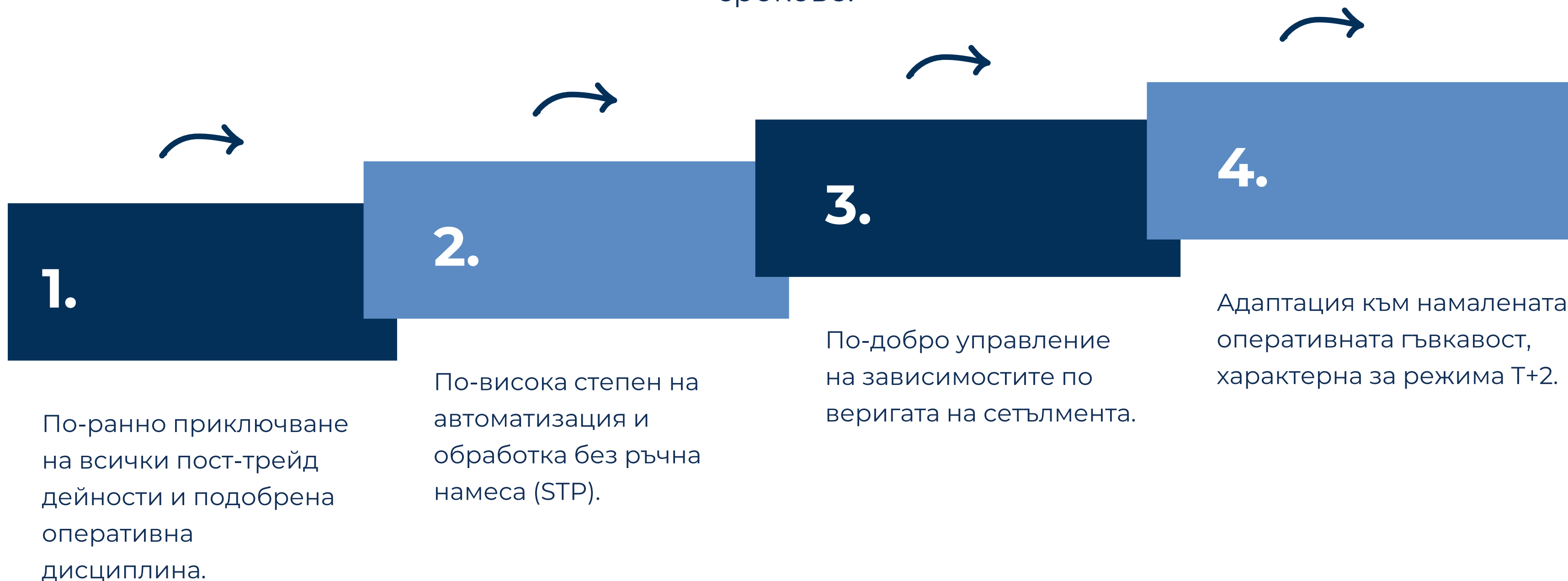
[AMI-SeCo CEG](#) събира информация относно готовността на централните депозитари да внедрят автоматизирани механизми за защита на купувача (Buyer Protection).

ЦДЦК следва да потвърдят до края на юни:

- ще внедрят ли пълния набор от стандарти за автоматизирана защита на купувача?
- ако да, кога?
- ако не, защо?

Предизвикателства

Основното предизвикателство на прехода към T+1 е да се гарантира, че критичните пост-трейд дейности ще бъдат изпълнявани по-рано, с по-малко ръчни намеси и в значително по-кратки срокове.



Деятности - от T+1 към T+0

01



Разпределенията се извършват на датата на сключване на сделката

Потвържденията се извършват на датата на сключване на сделката



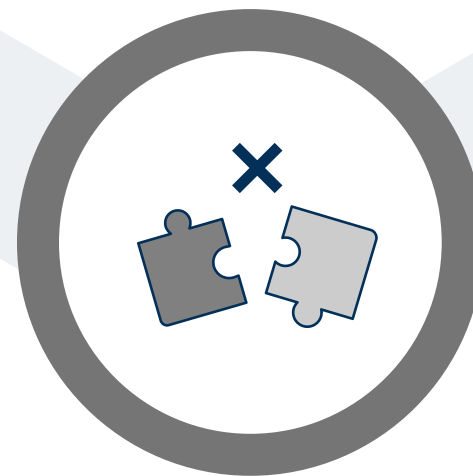
02

03



Сетълмент инструкции се генерират на датата на сключване на сделката

Несъответствията при съпоставянето се идентифицират и отстраняват на датата на сключване на сделката



04

05



Проверките за наличности и финансиране се извършват по-рано

Комуникацията с посредници и попечители се измества по-рано



06

РЪКОВОДСТВО НА ЕС ЗА T+1

Ръководството поставя акцент върху оперативната готовност, оптимизацията на процесите и управлението на зависимостите, а не единствено върху техническото внедряване, като подчертава необходимостта от:

01

Повишаване на ефективността на сетълмента

02

Подобряване на качеството на съпоставянето на инструкциите

03

Своевременно извършване на разпределения и потвърждения

04

Намаляване на всички ръчни намеси

05

Ранно идентифициране на оперативни затруднения

06

По-ефективно управление на сетълмент инструкции

07

Активно взаимодействие по цялата верига на сетълмент

08

Изграждане на устойчивост на процесите при новите съкратени срокове

Сетълмент инструкции

Ефективността на сетълмента все повече зависи от скоростта, с която инструкциите се генерират, съпоставят и коригират. Участниците следва да прегледат:

- процесите по генериране на сетълмент инструкции;
- дейностите по ръчното обогатяване на данни;
- резултатите при съпоставянето на инструкциите;
- качеството на SSI;
- процедурите за ескалация при възникване на изключения.

При T+1 времето за идентифициране и отстраняване на несъответствия е значително по-ограничено.

Дейностите, зависещи от ръчна намеса, стават все по-уязвими спрямо времевите ограничения.



Автоматизация и обработка без ръчна намеса (STP)

Автоматизацията постепенно се превръща в предпоставка за ефективен сетълмент при T+1. Разглежданите области за автоматизация са:

- сетълмент инструкциите;
- процесите по съпоставяне;
- управлението на SSI;
- обработката на изключенията;
- процесите по съгласуване на данни;
- използването на стандартизирани съобщения.

Съгласно инструкциите на Ръководството, особено внимание следва да се обърне на процесите, които все още зависят от електронна поща, телефонна намеса, Excel таблици, заложені ръчни одобрения и/или други фрагментирани комуникационни канали.



Управление на зависимостите

Комуникация

Управлението на зависимостите изисква всички участници да си взаимодействат с местата за търговия, ЦДЦК, доставчиците на софтуерни решения, попечителите и други контрагенти по сетълмент веригата.

Планиране на адаптациите

Всеки участник индивидуално планира необходимите вътрешно-оперативни адаптации, двустранно със своите доставчици и други контрагенти, както и пазарно, чрез взаимодействие с пазарните инфраструктури и платформата на Националния T+1 форум.



Вътрешен анализ

В контекста на наличните ресурси, картите за самооценка и европейските проучвания, всеки участник следва да завърши индивидуален вътрешен анализ на готовността.

Тестове

Тестовите следва да обхванат всички планирани промени, да прецизират очакваните действия от всички участници и да адресират пряко скъсените оперативни срокове.

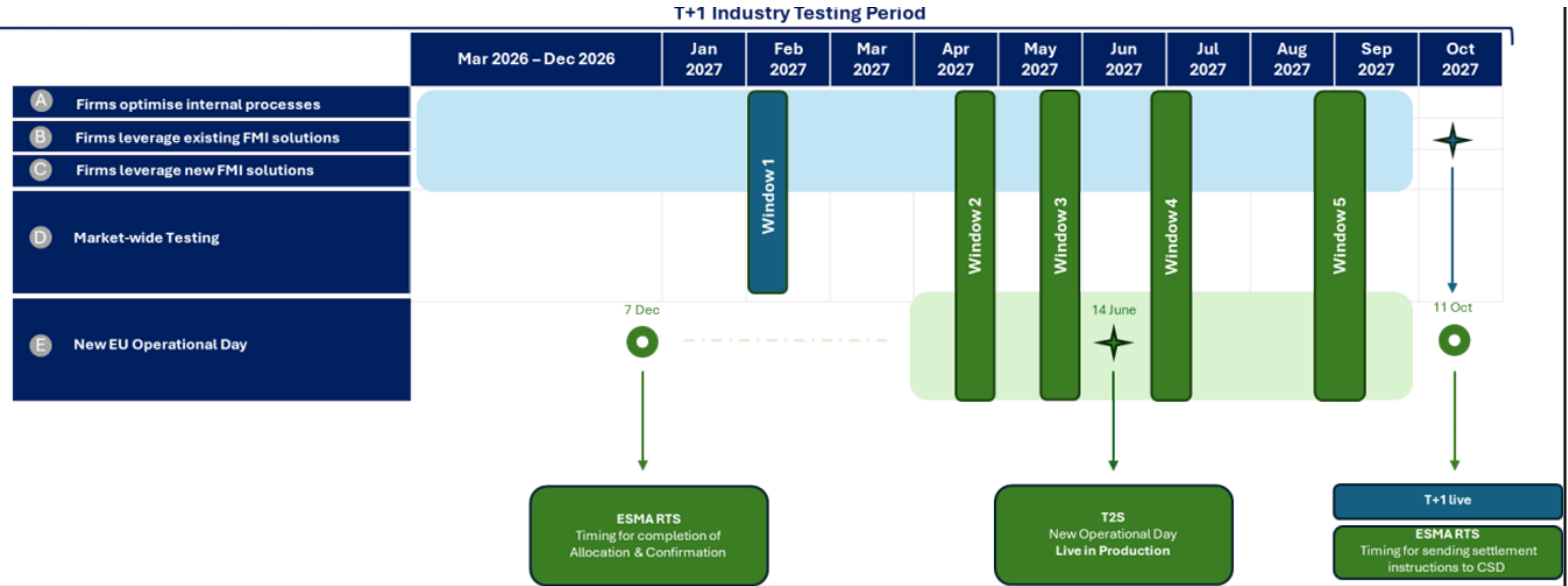
План за тестване - основни принципи

			
Оперативна готовност	Участници	Син период: индустриално тестване	Зелен период: нов оперативен ден на T2S
<p>Тестването следва да валидира не само техническата свързаност между системите, но и готовността на бизнес процесите по цялата верига на сетълмента. Набляга се на ранната подготовка и поетапно внедряване, реалистични бизнес сценарии и включването на всички критични оперативни процеси.</p>	<p>Съгласно одобрения План за тестване, в тестовите участват инвестиционни посредници, управляващи дружества, попечители, ЦДЦК, други пазарни инфраструктури и доставчици на тестови услуги по цялата сетълмент верига.</p>	<p>До 1 октомври 2027 г. участниците следва да използват наличните тестови среди за вътрешно, двустранно, многостранно и общопазарно тестване, включително в рамките на пет координирани тестови прозореца.</p>	<p>От април до октомври 2027 г. ще се провеждат специализирани тестове на новия оперативен ден на T2S и Settlement Optimisation Gating Event преди окончателния преход към T+1 на 11 октомври 2027 г.</p>

План за тестване - обхват

Съдеб	Поток и цел	Описание	График на тестването
1	<p>А - Фирмите оптимизират вътрешните си процеси</p> <p>Б - Фирмите използват наличните ПФП</p> <p>В - Фирмите използват новите решения на ПФП</p>	<p>Всяко тестване на промени, насочени към подобряване на вътрешните оперативни процеси и технологии с цел ефективно функциониране в рамките на съкратен период за обработка на сетълмента</p> <p>(вж. раздел 3 „Намаляване на риска при прехода“)</p> <p>Всяко тестване на промени, необходими за използване на съществуващата функционалност на ПФП (например частичен сетълмент)</p> <p>(вж. раздел 3 „Намаляване на риска при прехода“)</p> <p>Всяко тестване на промени, необходими за нова или подобрена функционалност, пусната от ПФП</p> <p>(вж. раздел 3 „Намаляване на риска при прехода“)</p>	<p>Достъпно сега „Синият период“</p> <p>Достъпно сега „Синият период“</p> <p>ПФП ще предоставят среда за тестване на промените си, веднага щом това стане възможно. Когато е възможно в рамките на „синия“ период</p>
2	Г - Тестване на цялата пазарна мрежа	<p>Всички доставчици на тестове ще бъдат на разположение, за да подпомагат фирмите при провеждането на тестовете</p> <p>(вж. раздел 4 „Търговски потоци и моделът на тестване“)</p>	Пет прозореца за тестване
3	Д - Нов оперативен ден на ЕС	<p>Възможност за тестване на новия оперативен ден на ЕС, включително новото събитие за оптимизация на сетълмента</p>	<p>ПФП ще предостави тестови среди за изпитване на промените, веднага щом това стане възможно. Когато е възможно в рамките на „зеления“ период</p>

План за тестване - график*



*Посочените срокове за измененията, включително предложените от ЕОЦКП изменения в Регулаторните технически стандарти относно дисциплината на сетълмента и промените в оперативния ден на T2S, са ориентировъчни. Участниците следва да съобразят своето планиране с графици за внедряване и тестване на съответните пазарни инфраструктури и доставчици на услуги. Промените в оперативния ден на T2S се предвижда да влязат в сила на 14 юни 2027 г., като съответните функционалности ще останат достъпни за тестване през целия „зелен период“.

Тестови прозорци*

Прозорец	Дати - 2027	Цел
1	От 1 до 12 февруари	<ul style="list-style-type: none">Всички ПФП са на разположение за тестване Това ще бъдат тестови условия в рамките на обичайната дейност (но не непременно в реално време)
2	От 19 до 30 Април	<ul style="list-style-type: none">Всички ПФП са на разположение за тестване - ПФП, които поддържат новия оперативен ден, могат да предоставят време на живо⁵, ако това е подходящо и осъществимо <p>Наличието на време на живо и на новия оперативен ден остава по преценка на всеки ПФП и на доставчика на тестване. ПФП следва ясно да съобщят на своите потребители кога тестовите среди и функционалности ще бъдат на разположение</p>
3	17 до 28 май	
4	от 28 юни до 9 юли	
5	23 август до 10 септември	

*Очаква се потвърждение от T2S.

Приоритети за българския пазар

За българския пазар приложим е описаният в Плана за тестване Сценарий 3* – борсова търговия без централен контрагент, при който ефективността на сетълмента зависи от навременното подаване на инструкции, качеството на съпоставянето и управлението на оперативните зависимости по цялата верига на сделката.

Ключови области за валидиране

- Навременно генериране и подаване на сетълмент инструкции към ЦДЦК;
- Съпоставяне на инструкции и управление на несъответствията в рамките на съкратените срокове;
- Ефективност на процесите по разпределение и потвърждение на сделки;
- Управление на hold/release механизми и изключения в сетълмент процеса;
- Взаимодействие между мястото на търговия, участниците и ЦДЦК;
- Обработка на сделки при сценарии с повишено натоварване и оперативни затруднения.

Препоръчителни вътрешни показатели**

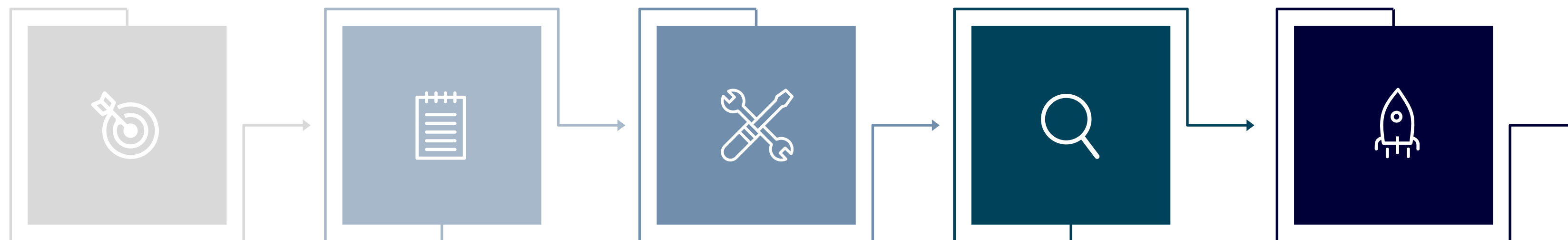
- Процент на инструкции, подадени на датата на сключване на сделката;
- Процент на своевременно съпоставени инструкции;
- Процент на неуспешни сетълменти и основни причини за тях;
- Време за разрешаване на изключения и корекции;
- Зависимости от външни доставчици, попечители и контрагенти.

*Разгледайте Сценарий 4 за ОТС сделки.

**Няма очакване за публично оповестяване

Координация на тестването

Европейската инициатива не цели централизирано управление на тестовете, а създаване на лека координационна рамка за обмен на информация, прозрачност и подкрепа на националните тестови дейности, при запазване на пълната отговорност на пазарните участници и инфраструктурите за собствената им подготовка.



На европейско равнище продължават обсъжданията относно организацията и координацията на тестовите дейности

Държавите членки следва да идентифицират подходящ модел за координация на тестовите дейности и, когато е приложимо, национални координатори или контактни точки

Подходите между отделните пазари остават различни и към момента не съществува единен европейски модел

ЕОЦКП и Индустриалният комитет по Т+1 продължават обсъжданията относно възможните механизми за координация и обмен на информация

Темата остава отворена и ще бъде предмет на допълнителни дискусии на европейско и национално равнище

Рамка за координация - I

Представената рамка илюстрира възможни механизми за координация на национално, европейско и трансгранично равнище.

Тя разглежда четири основни направления:

Организация на тестването – координация на тестови среди, графици, сценарии и дейности, изискващи участие на множество заинтересовани страни;

Обмен на информация – събиране и разпространение на информация относно тестови среди, налични функционалности, срокове, промени и други елементи, подпомагащи подготовката за T+1;

Секторни дискусии и практически въпроси – организиране на индустриални обсъждания, събиране на въпроси и идентифициране на общи оперативни предизвикателства;

Проследяване на напредъка – събиране на агрегирана информация относно напредъка на тестването и обсъждане на общото състояние на готовността на пазара;

Основният принцип на рамката е, че организацията и изпълнението на тестовите дейности остават отговорност на местно равнище, докато европейската координация има подпомагаща и информационна функция там, където това носи добавена стойност.

Основни наблюдения - самооценки

01

Процесите по сетълмент представляват областта с най-висока концентрация на рискове, свързани с готовността.

02

Стратегиите за тестване остават недостатъчно развити при повечето групи участници. Автоматизацията и обработката без ръчна намеса (STP) остават ограничени в редица критични процеси.

03

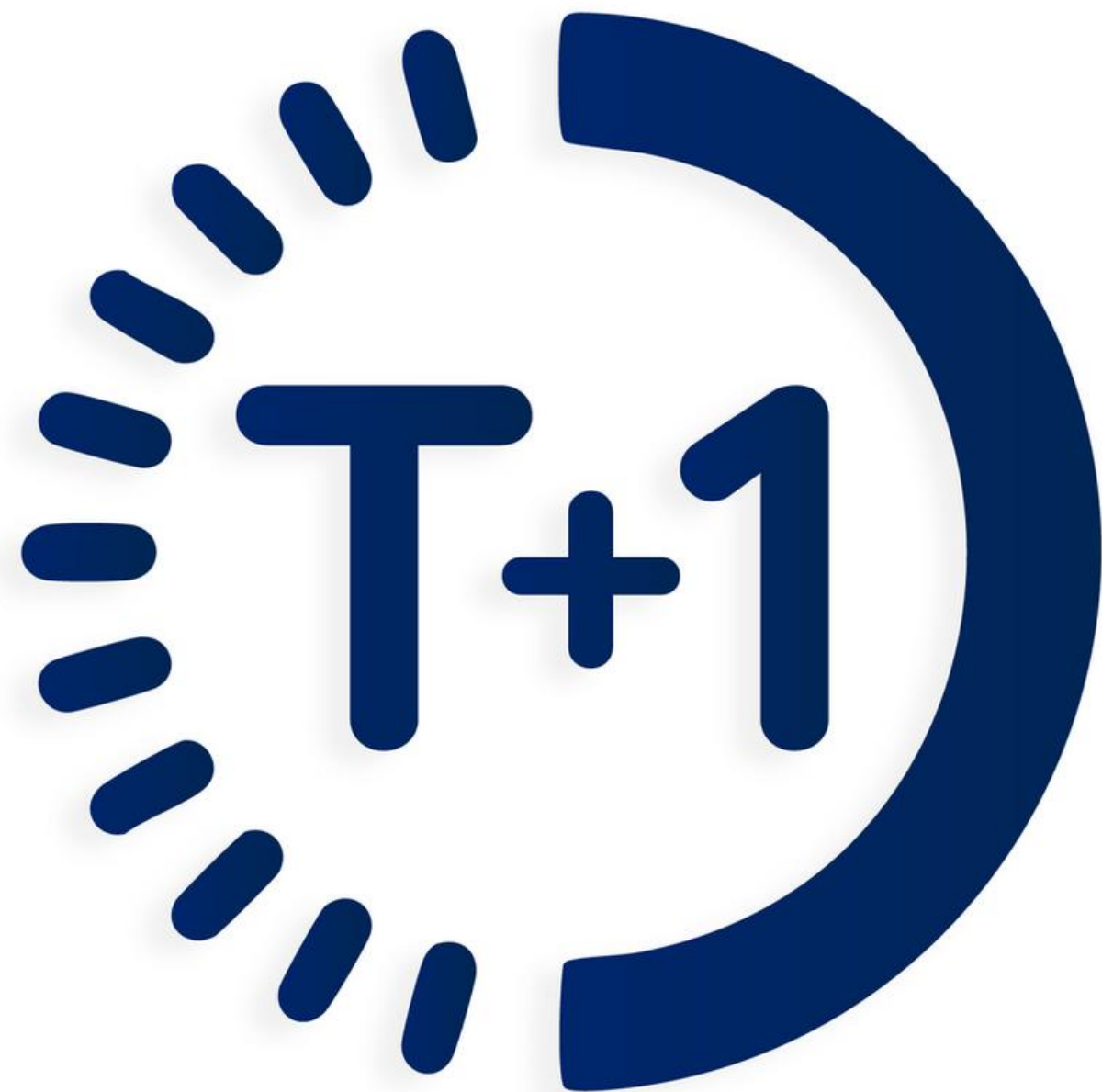
Зависимостите от попечители, пазарни инфраструктури, доставчици и контрагенти все още не се управляват последователно

04

Съществува повишен риск от навлизане в тестовите етапи без достатъчна подготовка. Значителен обем дейности по внедряването остава да бъде изпълнен преди октомври 2027 г.

Основни наблюдения - самооценки

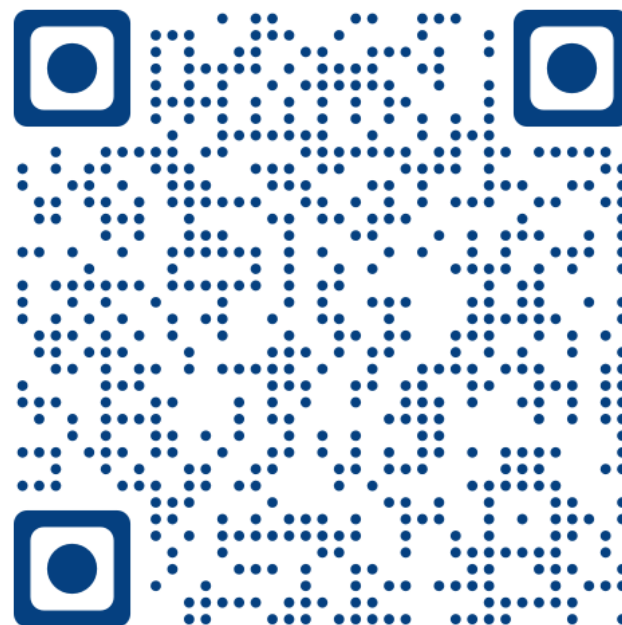
Критична област	Готовност	Оценка
Осведоменост и разбиране на изискванията	Висока	
Управленска рамка и ангажираност	Средна	
Автоматизация и обработка без ръчна намеса (STP)	Средно-ниска	
Управление на външни зависимости	Средно-ниска	
Подготовка за тестване	Ниска	
Готовност на сетълментните процеси	Ниска	



Комуникационни канали



www.fsc.bg/t-1-v-balgariya/



П@fsc.bg

Национален форум за преход към сетълмент T+1

